

Українська мова
5 клас

Сьогодні
11.01.2024

Алтинбаєва Л. М.

Пряма мова. Розділові знаки в реченнях із прямою МОВОЮ

Сьогодні
11.01.2024

Організація класу

Встали, дітки, всі рівненько,
Посміхнулися гарненько,
Настрій на урок взяли
Й працювати почали.

Сьогодні
11.01.2024

Аутотренінг

Я – учень.

Я не боюся
висловити
свої думки.

Я –
особистість
творча.

Помилившись,
я міркую далі.

Я думаю,
аналізую.

Я хочу
багато знати.

Шукаю істину.

Я сьогодні буду
активним.

Сьогодні
11.01.2024

Перевірка домашнього завдання

Сьогодні
11.01.2024

Запишіть сьогоднішню дату

Класна робота

Сьогодні
11.01.2024

Слово дня

чесноти

1. Що вам відомо про пряму мову?

Сьогодні
11.01.2024

Шукаємо відповіді на запитання:

1. Із яких частин складається речення з прямою мовою?
2. Коли нам потрібні такі речення?
3. Які розділові знаки ставимо в реченнях із прямою мовою?

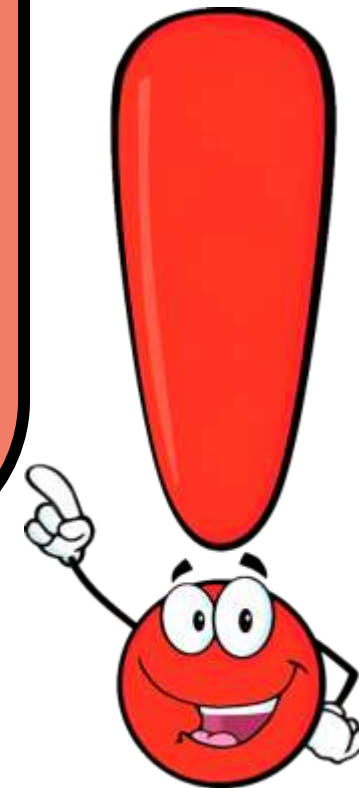

Відповідно до запитань
сформулюйте особисті цілі.

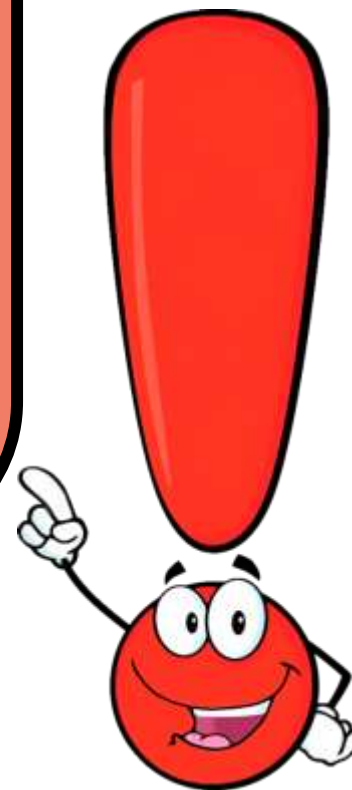
Пряма мова — це передане дослівно чуже висловлення. Речення з прямою мовою складаються з двох частин: із прямої мови (**ПМ**) і слів автора (**А**), який передає чужу думку. У ситуації, коли необхідно передати дослівно те, що сказала інша людина, використовуємо речення з прямою мовою.

<p>Якщо речення починається словами автора (А), після них ставимо двокрапку, а пряму мову (ПМ) пишемо в лапках. У кінці прямої мови ставимо крапку, знак оклику або знак питання.</p>	<p>Професор мовив: «Якщо у вас не буде людяності — усе інше нічого не варте». А: «ПМ». А: «ПМ!» А: «ПМ?»</p>
<p>Якщо речення починається прямою мовою (ПМ), після неї ставимо кому, знак оклику або знак питання, а після них — тире. Слова автора (а) пишемо з малої літери.</p>	<p>«Вдячність додає душі благородства», — любила говорити моя бабуся (М. Дочинець). «ПМ», — а. «ПМ!» — а. «ПМ?» — а.</p>
<p>Якщо слова автора (а) розташовані всередині прямої мови (ПМ), то перед ними ставимо кому, знак оклику або знак питання, а після них, перед продовженням ПМ — кому або крапку і тире.</p>	<p>«З тобою все буде добре, — пообіцяла дівчинка котикові. — Я заберу тебе додому! (Н. Гейман). «ПМ», — а. — ПМ.» «ПМ!» — а, — пм».</p>

Пряму мову пишемо завжди в лапках і вимовляємо підвищеним тоном, а слова автора — зниженим, прискорено. Крапку або кому після прямої мови пишемо за лапками, а знак оклику і знак питання — перед лапками.

Сьогодні
11.01.2024

Вправа 369. Запишіть речення. Усно поясніть розділові знаки. У разі потреби використайте таблицю

1. «Дідусь каже, — спокійно вела далі Чійо, — що потрібно цінувати зустрічі з людьми» (За Т. Постановою). 2. «Ми потрапляємо в такі ситуації, коли правда нелегка, але чесність була і є найліпшою стратегією», — писала мені моя бабуся (За Е. Сафарлі). 3. Пан Карло засміявся: «Люди, які вміють долати своє «не хочу», багато досягають у житті» (Дз. Матіаш). 4. «Перепрошую, я можу допомогти Вам», — втрутився в розмову Іван (З. Петрикович). 5. «Як я можу бути певна, що ви дотримаєте слова?» — запитала Кораліна (Н. Гейман).

Сьогодні
11.01.2024

Вправа 370. Подані речення використайте як пряму мову. Додавши до них слова автора, утворіть речення з прямою мовою

1. Життєва мудрість говорить: «Без щирості людська душа холоне». 2. «Про чесноти людини судять за її вчинками», – завжди повторює мій дідусь. 3. «У канадському метро зламався турнікет, і в цей час не було поряд працівників, - говорилося у повідомленні диктора. - Пасажири на вході залишали гроші». 4. «Це жахливо, коли людина втрачає довіру», - подумав я, дивлячись вечірні новини. 5. Один із пунктів кодексу волонтерства говорить: «Для кожного з нас важливо жити в оточенні небайдужих людей».

Що для вас означає щирість? Як ви розумієте значення слова «чесноти»? Чому для людини важливо не втратити довіру? Чи всім довіряєте ви? Які вчинки людини свідчать, що вона небайдужа?

Сьогодні
11.01.2024

Вправа 371. Прочитайте текст. Перекажіть його з позиції обраної ролі (дітей або дідуся). Дайте відповіді на запитання і виконайте завдання

Ви повертаєтеся з лісу. Жаркий липневий день. Наближаєтесь до криниці під високим дубом. Усім хочеться пити. Що ближче криниця, то нестерпніша спрага. А з іншого боку до криниці наближається дідусь. Він іде здалеку, дуже стомився. Йому теж хочеться пити. Діти бачать дідуся, але вони в цю мить не думають про нього. Бачать очі, але не бачать розум і серце. І діти, і дідусь підходять до криниці майже одночасно. На зрубі стоїть відро з холодною водою...

(В. Сухомлинський).

1. Назвіть два варіанти розвитку подій.
2. Який із варіантів викликає у вас позитивні почуття, а який — негативні?
3. Складіть і запишіть двоє речень із прямою мовою. В одному автором мають бути діти, а в іншому — дідусь.

Сьогодні
11.01.2024

Вправа 371. Складіть і запишіть два речення із прямою мовою. В одному автором мають бути діти, а в іншому — дідусь

Дідусь побачив хлопчаків і мовив: «Скоріш підходьте, випийте прохолодної води!». «Дідусю, давайте ми Вам витягнемо водички, - переглянулися хлопці. – І самі потім втамуємо спрагу».

 BCIM
pptx

На змаганнях з бігу кенійський спортсмен Абель Мутай зупинився за декілька метрів від фінішу, вважаючи, що подолав відстань. Іспанський спортсмен Іван Фернандес, який біг за ним, зрозумів, що відбувається, і почав кричати кенійцеві, щоб він біг далі, але той не розумів іспанської мови. Тоді іспанський спортсмен буквально дошовхав його до перемоги.

«Так чому ж ти дозволив кенійцеві перемогти?» — запитав журналіст іспанця після змагань. «Я не давав йому перемогти, він переміг», — відповів Іван. Журналіст наполягав: «Ти міг виграти замість нього!» Іван подивився на нього і відповів: «А яка була б цінність моєї перемоги?! Чого варта була б ця медаль? Що б про це подумала моя мама?»

Цінності передаються з покоління в покоління ([https:// sport.znaj.ua](https://sport.znaj.ua)).

1. Перед яким вибором постав спортсмен Абель Мутай?
2. Як ви оцінюєте його рішення?
3. Якими чеснотами наділений спортсмен?
4. Доберіть прикметники, що характеризують його вчинок.
5. Сформулюйте й запишіть кілька запитань, що починатимуться словами «що», «коли», «як», «чому», «навіщо».
6. Прокоментуйте зміст передостаннього речення.
7. Поясніть розділові знаки в реченнях із прямою мовою. Як ви розумієте зміст останнього речення?
8. Висловіть припущення (сформулюйте гіпотезу), використовуючи таку конструкцію: «Усе могло статися інакше, якби...».

Що я сьогодні засвоїв / засвоїла для себе? Чи був для мене цей урок ще однією сходинкою до грамотності?

Сьогодні
11.01.2024

Домашнє завдання

1. Виконати письмово вправу за підручником (1 та 2 завдання).
1. Вивчити теоретичний матеріал на стор. 133-134.
2. Хай щастить!

Сьогодні
11.01.2024

Рефлексія «В кінотеатрі»

Ця частина «**фільму**» мені не сподобалась ...

Тренажер для додаткового опрацювання:
<https://learningapps.org/watch?v=pcz98pgkc22>